

B/794A¹
TOO/27A
AC/624A
Pens/1125

Aan de Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Den Haag : 13 januari 1999
Ons kenmerk : S.A. 99.00 852/K
Uw kenmerk : -
Betreft : Bruterings-overhevelings-toeslag lonen (WBOL)

Excellentie,

Bij brief van 14 maart 1997¹ heeft de Stichting van de Arbeid een dringend beroep op uw ambtsvoorganger gedaan om te bevorderen dat de per 1 januari 1998 in de WBOL voorziene bruterings-overhevelings-toeslag (OT) nog éénmaal en met hooguit enkele jaren zou worden uitgesteld, ten einde de nodige tijdsruimte te scheppen om de bruterings-operatie zo mogelijk te voorkomen door verdere afbouw van de OT.

Als een eerste concrete stap ter vermindering van het percentage overhevelings-toeslag (OT) dat na invoering van de Wet Pemba resteert, noemde de Stichting de mogelijkheid van een overheveling van (een deel van) de werknemerspremie voor de WW naar de werkgevers met compensatie in de vorm van een OT-verlaging. Dit zou er dan toe kunnen leiden dat alleen nog OT moet worden betaald over het inkomen van werknemers tot de desbetreffende franchisegrens in de WW. Het alsdan resterende OT-percentage zou, zo meende de Stichting, binnen hooguit enkele jaren kunnen worden weggewerkt waardoor bruterings-overhevelings-toeslag niet nodig zou zijn.

De Stichting van de Arbeid heeft het zeer op prijs gesteld dat het vorige kabinet in samenwerking met het parlement haar verzoek om uitstel van de bruterings-overhevelings-toeslag heeft gehonoreerd middels de totstandkoming van de Wet van 4 december 1997 tot wijziging van de WBOL en de WGBU, waarmee de bruterings-overhevelings-toeslag voor onbepaalde tijd is uitgesteld.

De afgelopen maanden hebben de sociale partners in de Stichting zich, conform hetgeen in de genoemde brief van 14 maart 1997 was aangekondigd, beraden over de mogelijkheden tot verdere verlaging van het thans geldende OT-percentage van 2,2%, in eerste aanleg door overheveling van het werknemers-

¹ Kenmerk S.A. 97.06.288/K

deel in de WW-premie. Zoals ook reeds in de genoemde brief van 14 maart 1997 was voorzien, kan echter een zodanige overheveling er vanwege de franchise in de WW-premie niet toe leiden dat het OT-percentages tot nihil wordt teruggebracht. De Stichting voorziet bovendien geen aanvaardbare mogelijkheden om binnen afzienbare termijn het deel van de OT dat na een eventuele overheveling van de werknemerspremie voor de WW zou resteren, langs andere weg tot nihil terug te brengen. Het komt de Stichting bij nader inzien zelfs voor dat een dergelijke (partiële) overheveling nogal complex is en tot (onvoorziene) inkomensconsequenties voor bepaalde groepen kan leiden.

Tegen deze achtergrond hebben sociale partners in de Stichting overwogen dat het op termijn écarteren van de OT, die immers als een vreemd element kan worden beschouwd in het bruto-netto-traject waaraan de bekende principiële en praktische nadelen kleven, een belangrijke doelstelling blijft die ook door de sociale partners wordt onderschreven. Bij het ontbreken van mogelijkheden om de OT langs natuurlijke weg te laten verdwijnen, blijft het alsnog bruteren van de OT, naar het oordeel van de sociale partners, de enig haalbare optie.

Aangezien een bruteringsoperatie een complexe operatie betekent met in het bijzonder consequenties voor de beloningsstructuren en voor de aanvullende pensioenen, menen de sociale partners dat deze operatie het beste kan geschieden per 1 januari 2001, derhalve in beginsel gelijktijdig met de voorziene invoering van het nieuwe belastingstelsel. In het kader van die herziening zouden eventuele gevolgen van de brutering voor de beloningsstructuren als ook mogelijk geringe afwijkingen ten opzichte van een volledig kostenneutrale brutering als het ware kunnen worden 'meegenomen' in een totaalpakket.

Een op korte termijn te nemen besluit om in het kader van de komende belastingherziening per 1 januari 2001 tot brutering van het OT over te gaan, biedt partijen de mogelijkheid zich daarop goed voor te bereiden.

Wat betreft de wijze waarop de brutering gestalte zou kunnen krijgen, zou naar het oordeel van de Stichting voor een groot deel kunnen worden uitgegaan van de procedure en de technische vormgeving zoals deze in de WBOL is omschreven, zij het dat op enkele onderdelen afwijkende voorstellen worden gedaan. In casu bepleit de Stichting, in afwijking van het bepaalde in artikel 3, lid 2, resp. lid 5 van de WBOL, tot het tijdstip van brutering een fixering van het OT-percentages zoals dat voor dit jaar is vastgesteld (2,2%). Dit maakt het mogelijk om nog zo vroeg mogelijk dit jaar het bruteringspercentages op grond van de huidige OT en op basis van de overige grondslagen van 1999 te berekenen en bekend te maken, hetgeen sociale partners de nodige tijdsruimte biedt voor het maken van eigen afwijkende afspraken, indien zulks wordt gewenst. De Stichting acht het namelijk van groot belang dat op zo kort mogelijke termijn voor alle betrokkenen duidelijkheid ontstaat over het bruteringspercentages dat bij wet zal worden voorgeschreven voor die werknemers waarvoor op 1 januari 2001 geen bruteringsafspraken zijn gemaakt. Duidelijkheid op korte termijn hoeveel het wettelijke bruteringspercentages zal bedragen, zal de totstandkoming van decentrale bruteringsafspraken waar dit gewenst wordt geacht, zeker bevorderen.

De Stichting gaat er daarbij van uit, dat voor de uitkeringen waarvoor een verhoogd OT-percentage geldt², een daarvan afgeleid, dus verhoogd, bruteringspercentage wordt vastgesteld.

In samenhang met de door de Stichting bepleite fixering van het OT-percentage vanaf 1 januari 1999, vraagt de Stichting in dit verband uw aandacht voor het volgende.

In het Koninklijk Besluit dat de vaststelling van de OT voor 1999 regelt, is vastgelegd dat het verhoogde OT-percentage voor VUT-uitkeringen, bepaalde pensioenuitkeringen en bepaalde bovenwettelijke aanvullingen op WW- en WAO-uitkeringen, alleen geldt voor die gerechtigden die vóór de datum van 1 januari 1999 in de desbetreffende regelingen zijn ingestroomd.

Voor degenen die vanaf 1 januari 1999 in deze regelingen instromen, geldt het verhoogde OT-percentage niet. Dit betekent dat vanaf 1 januari 1999 binnen de desbetreffende regelingen twee categorieën zullen bestaan: een categorie waarvoor een verhoogd OT-percentage zal gelden en één waarvoor het 'standaard' OT-percentage zal gelden. Voor een brutering per 1 januari 2001 betekent dit vervolgens ook dat voor beide categorieën verschillende bruteringspercentages zullen gelden. Deze situatie acht de Stichting minder wenselijk.

De Stichting van de Arbeid is derhalve van mening dat het verhoogde OT-percentage van toepassing zou moeten zijn op al degenen die tot 1 januari 2001 i.c. het moment van de bepleite brutering van de OT, instromen in een regeling waarvoor ook in 1998 een verhoogd OT-percentage heeft gegolden.

Een en ander impliceert overigens dat de algemene maatregel van bestuur inzake het OT-percentage voor 1999, waarin is voorzien in een 'gewoon OT-recht' voor degenen die vanaf 1 januari 1999 instromen, op dit punt met terugwerkende kracht gewijzigd zou moeten worden.

Een laatste aspect waarover de Stichting nog enkele opmerkingen wil maken, betreft de wijze waarop zou moeten worden omgegaan met de gevolgen van de bepleite brutering per 1 januari 2001 voor de arbeidspensioenen. Daarbij gaat het in veel gevallen om twee tegengestelde (pensioen-)inkomens- c.q. kosteneffecten. In de eerste plaats leidt brutering tot hogere pensioengevende salarissen hetgeen in veel gevallen, afhankelijk van de soort pensioenregeling, zal leiden tot hogere pensioeninkomens c.q. pensioenkosten.

In samenhang met de brutering zal echter, zoals voorzien in de WBOL, ook de reeds vele jaren bestaande paraplubepaling worden beëindigd op grond waarvan de zogeheten vóór-Oortse AOW-bedragen moeten worden toegepast bij de berekening van de franchise, althans als deze een formele relatie heeft met de AOW en als partijen op decentraal niveau niet reeds eerder expliciete afspraken hebben gemaakt over de gevolgen van de Oort-operatie voor de desbetreffende

² Uitkeringen ingevolge een regeling voor vervroegde uittreding, pensioenuitkeringen ten laste van het Rijk of van het ABP, behoudens voor zover krachtens art. 30 van de Wet financiële voorzieningen privatisering ABP over die uitkering een inhouding inzake arbeidsongeschiktheid plaats heeft gevonden, alsmede door werkgevers verstrekte aanvullingen op een WW- of een WAO-uitkering, mits daarover geen WAO-premie is geheven.

arbeidspensioenregeling.³ Deze afschaffing van de paraplubepaling voor het gebruik van de AOW bij de franchise in arbeidspensioenregelingen leidt in voorkomende gevallen derhalve tot een daling van de arbeidspensioenen c.q. de pensioenkosten.

Volgens de gegevens van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid bedraagt per 1 januari 1999 de individuele vóór-Oortse AOW voor een gehuwde incl. vakantie-uitkering f 12.764,64 bruto per jaar, terwijl de feitelijke individuele AOW voor een gehuwde, incl. de vakantie-uitkering per die datum f 14.743,44 bruto per jaar bedraagt.

In de bruteringsoperatie volgens de WBOL is voorzien in een paraplubepaling op grond waarvan de pensioengrondslagen gedurende een periode van 4 jaar dienen te worden gedebruteerd met het wettelijke bruteringspercentage.⁴ Gedurende deze periode worden de gevolgen van de bruteringsoperatie voor de pensioenen dus teniet gedaan en kunnen betrokken partijen op decentraal niveau (schriftelijke) afspraken maken over de wijze waarop met de gevolgen van de bruteringsoperatie voor de arbeidspensioenen zal worden omgegaan.

De Stichting van de Arbeid is tot de conclusie gekomen dat bij de door haar bepleite bruteringsoperatie een paraplubepaling voor de arbeidspensioenen, zowel ten aanzien van het effect van de te bruten lonen als ook ten aanzien van het in voorkomende gevallen optredende effect van het komen te vervallen van de paraplubepaling inzake de toepassing van de vóór-Oortse AOW-bedragen, niet kan worden gemist. Partijen op decentraal niveau hebben naar het gevoelen van de Stichting in een aantal gevallen enige additionele tijdsruimte nodig om afspraken te maken over de wijze waarop de doorwerking van de bruteringsoperatie op de arbeidspensioenen zo inkomens- en kostenneutraal mogelijk kan verlopen. Derhalve bepleit de Stichting dat de paraplubepaling een looptijd zal hebben tot 1 januari 2003.

De Stichting acht het echter wèl van groot belang dat partijen zo veel mogelijk reeds de periode tot 1 januari 2001 daadwerkelijk benutten om de bedoelde afspraken te maken. Om die reden heeft de Stichting het voornemen om, zodra het Kabinet heeft besloten tot bruteringsoperatie over te gaan, een aanbeveling te doen om, zo mogelijk nog vóór 1 januari 2001 te komen tot afspraken om alle gevolgen van de bruteringsoperatie voor de arbeidspensioenen in totaliteit zo loonkosten- en inkomensneutraal mogelijk te laten verlopen. Uiteraard kunnen de gevolgen voor de arbeidspensioenen als gevolg van de bruteringsoperatie worden betrokken bij het pensioenoverleg gericht op vernieuwing en kostenbeheersing waartoe eerder is opgeroepen en wel in de aanbevelingen van de Stichting van de Arbeid van 20 mei 1997 en vervolgens in het tussen de Stichting en het Kabinet op 9 december 1997 overeengekomen Pensioenconvenant. In andere gevallen kan het opportuun zijn de gevolgen van de bruteringsoperatie voor de arbeidspensioenen op een andere wijze binnen het arbeidsvoorwaardenpakket te compenseren.

³ Zie artikel 82 van de Wet van 27 april 1989 (Wet aanpassing uitkeringsregelingen overheveling opslagpremies) en artikel 9 lid 2 van de WBOL.

⁴ Zie artikel 6 lid 2 van de WBOL.

Ten slotte wordt bij het voorgaande aangetekend, dat eventuele kostengevolgen van de brutering in de pensioensfeer door de Stichting beschouwd worden als exogene factoren, zoals bedoeld in de zogeheten Kostenmeetwijzer.

De Stichting van de Arbeid stelt het zeer op prijs spoedig van u te vernemen of het kabinet bereid is de in deze brief bepleite brutering per 1 januari 2001 door te voeren.

Een afschrift van deze brief zenden wij aan de ministers van Economische Zaken en van Financiën.

Hoogachtend,

STICHTING VAN DE ARBEID

drs E.H. Broekema
secretaris

